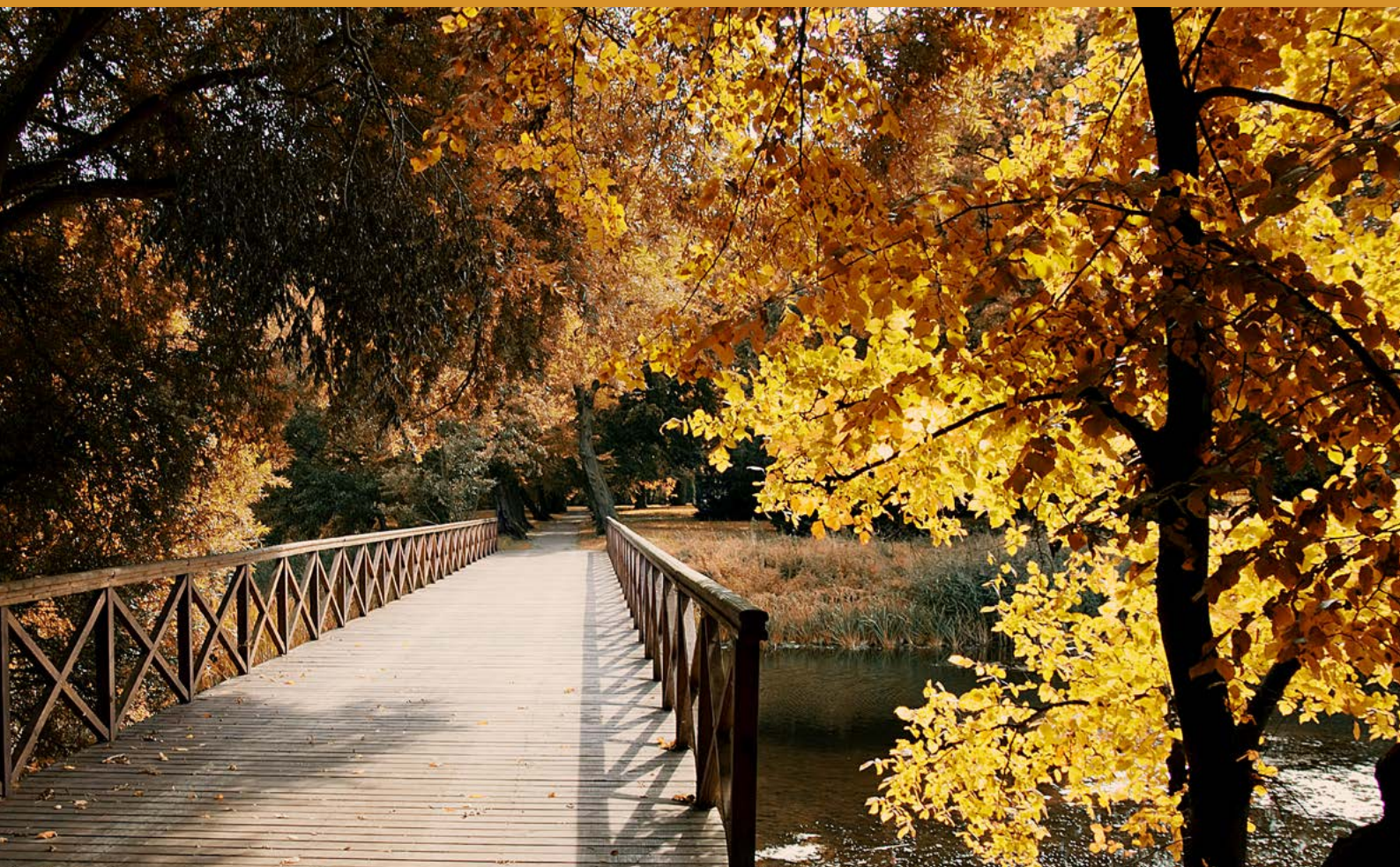

Nasza

3/2020

ISSN 2083-4063

euro**PROW**incja

Park przyspalacowy w Czarniejewie

Biuletyn

Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Województwa Wielkopolskiego

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Institucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Krzysztof Grabowski

Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

przekazujemy w Państwa ręce kolejne wydanie biuletynu Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich „Nasza euroPROWincja”, w którym podejmujemy m.in. temat wsparcia udzielonego przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego gminom oraz gminnym zakładom gospodarki komunalnej. W lipcu 2020 roku miałem przyjemność podpisać umowy przekazujące beneficjentom łącznie ponad 59 milionów złotych na realizację inwestycji wodno-kanalizacyjnych. Fundusze pochodzą z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 i umożliwią realizację 46 projektów. Biorąc pod uwagę dofinansowania przyznane na ten cel w 2017 roku, łączna pula środków skierowanych w obecnej perspektywie budżetowej na wsparcie przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wynosi blisko 123 miliony złotych.

PROW 2014–2020 ma służyć przede wszystkim mieszkańcom wielkopolskiej wsi, zwiększać komfort ich codziennego życia oraz stwarzać możliwości do rozwoju zawo-

dowego. Na łamach biuletynu prezentujemy wypowiedzi sołtysów na temat wpływu Programu na rozwój miejscowości, które reprezentują. W artykule informujemy również o tegorocznych konkursach organizowanych w ramach programu Wielkopolska Odnowa Wsi, finansowanego ze środków własnych Województwa Wielkopolskiego.

W tym wydaniu czasopisma znajdą Państwo również podsumowanie jednego z projektów grantowych autorstwa Stowarzyszenia „Solna Dolina”, funkcjonującego w powiecie kolskim, a także relacje z przedsięwzięć organizowanych przez Partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w 2020 roku.

Na zakończenie nie może zabraknąć regionalnego przysmaku – tym razem przepis na potrawę idealną na chłodniejsze, jesienne dni.

Życzę miłej lektury.

Wydawca:

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

Opracowanie:

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl, www.dprow.umww.pl

Teksty:

Marta Jachimowska,
Adrian Kapuściński

Opracowanie graficzne:

S-print s.c.
www.s-print.com.pl

Druk:

ZAPOL Sobczyk sp.j.

Milionowe inwestycje na obszarach wiejskich

46 nowych projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej zostanie zrealizowanych w województwie wielkopolskim. Środki na ten cel zostały przyznane latem 2020 roku. Pochodzą z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Fot.: UG Kamieniec

Oczyszczalnia ścieków w Sepnie w gminie Kamieniec, zbudowana dzięki dofinansowaniu z PROW 2014–2020.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego rozstrzygnął drugi nabór wniosków dotyczących inwestycji wodno-kanalizacyjnych. O dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 jesienią 2019 roku ubiegały się gminy oraz gminne spółki komunalne. Uchwała Zarządu Województwa Wielkopolskiego z 18 czerwca 2020 roku umożliwiła podpisanie umów z beneficjentami na kwotę ponad 59 milionów złotych.

— *Zaopatrzenie budynków w bieżącą wodę oraz odprowadzenie nieczystości to podstawowe usługi, które powinniśmy zapewnić każdemu mieszkańcowi obszarów wiejskich. Infrastruktura z tym związana jest niestety bardzo kosztowna. Na szczęście z pomocą przychodzą środki unijne, które można przeznaczyć na ten cel. Łączna pula środków przekazanych beneficjentom PROW 2014–2020 na tego typu zadania wynosi blisko 123 miliony złotych* — mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

Efektom dofinansowanych inwestycji będą nowe, zmodernizowane lub doposażone zbiorcze oczyszczalnie ścieków, przydomowe oczyszczalnie ścieków, przepompownie czy stacje uzdatniania wody. Zbudowane lub przebudowane zostaną odcinki sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej. Wsparciem finansowym objętych zostało 46 projektów, które zmieściły się w dostępnym limicie środków. W związku

z korzystnym kursem euro, wkrótce dofinansowanie może zostać przyznane na realizację kolejnych 5 zadań.

W gronie beneficjentów PROW 2014–2020, którzy zrealizują inwestycje w gospodarkę wodno-ściekową, są Gmina Dąbie oraz Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkańcowej w Dąbiu, które pozyskały w sumie 3 115 637 złotych. Środki zostaną przeznaczone na budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Augustynowie, budowę lokalnej oczyszczalni ścieków oraz sieci wodociągowej w Baranowcu, a także przebudowę stacji uzdatniania wody, budowę odcinka sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków oraz przebudowę sieci wodociągowej w Krzewie.

— *Cieszy nas ponad trzymilionowa dotacja z PROW 2014–2020, bo pomoże zmodernizować przestarzałe urządzenia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Dzięki nowym inwestycjom poziom życia mieszkańców z terenów wiejskich Gminy Dąbie ulegnie znaczącej poprawie. Pozwoli to zapobiec uciążliwym dla nich awariom. Wzrost jakości wód oraz ich ochrona przed zanieczyszczeniem to jeden z priorytetów Gminy Dąbie w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska* — przekonuje Tomasz Ludwicki, burmistrz Dąbia.

Ponad 3,5 miliona złotych trafiło do gminy Czempin oraz Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Czempiniu. Dzięki temu w Nowym Gołębinie powstanie sieć kanaliza-

cji sanitarnej grawitacyjnej oraz tłocznej, przebudowana będzie sieć wodociągowa w Gorzycach, a także sieć kanalizacji sanitarnej w Starym Gołębinie, gdzie doposażona zostanie również oczyszczalnia ścieków.

— Nie ma co ukrywać, że środki z PROW są kluczowe dla rozwoju obszarów wiejskich. Infrastruktura, w dużej mierze, nie mogłaby powstać bez wsparcia funduszy zewnętrznych. Dzięki działaniom podejmowanym przez Zarząd Województwa, na czele z Panem Wicemarszałkiem, w programach PROW 2014–2020 oraz Wielkopolska Odnowa Wsi znalazły się środki na tego typu przedsięwzięcia, a kryteria regionalne umożliwiły także takim gminom, jak Czempień, ubiegać się o to wsparcie. Pozwoli to zrealizować bardzo ważne społecznie inwestycje, będące odpowiedzią na potrzeby mieszkańców — mówi Konrad Malicki, Burmistrz Gminy Czempień.

Mieszkańcy wsi Rogaszyce w gminie Ostrzeszów już wkrótce będą mogli korzystać z przydomowych oczyszczalni ścieków. Na ich budowę Gmina pozyskała 1 972 275 złotych.

— Mieszkańcy Rogaszyca z radością przyjęli informacje na temat podpisania umowy na dofinansowanie zadania „Budowa przydomowych oczyszczalni na terenie miejscowości Rogaszyce”. Realizacja projektu pozwoli wybudować 140 przydomowych oczyszczalni ścieków, a tym samym w dużej mierze rozwiązać problem gospodarki ściekowej na terenie miejscowości — zapewnia Patryk Jędrowiak, Burmistrz Miasta i Gminy Ostrzeszów.

Z kolei na projekt pod nazwą „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Ostrowite” przyznanych zostało blisko 2 miliony złotych.

— Uzyskane wsparcie w wysokości 1 999 889 złotych pozwoli uporządkować gospodarkę wodno-ściekową na terenie gminy Ostrowite. W ramach operacji zrealizujemy budowę sieci wodociągowej w Tomiszewie, przebudowę sieci wodociągowej na Stacji Uzdatniania Wody w Kąpielu wraz z zakupem agregatu prądotwórczego, budowę sieci kanalizacji sanitarnej Kosewo — Giewartów oraz budowę kanalizacji sanitarnej w Giewartowie przy ul. Wichlińskiego — mówi Mateusz Wojciechowski, Wójt Gminy Ostrowite.

Gmina Dopiewo także podpisała umowę o dofinansowanie inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, na mocy której otrzyma wsparcie w wysokości 1 977 076 złotych.

— Realizacja zadań polegających na budowie magistrali wodociągowej Konarzewo — Dopiewiec oraz sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Konarzewo, na które uzyskano dofinansowanie, przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców i prowadzenia działalności gospodarczej, a także zapewni lokalnej społeczności dostęp do podstawowych usług. Ponadto realizacja magistrali wodociągowej umożliwi podłączenie większej liczby nowych odbiorców na terenie Gminy Dopiewo — mówi Sławomir Skrzypczak, prezes Zarządu Usług Komunalnych w Dopiewie.

Dzięki środkom pozyskanym z Unii Europejskiej, na terenie gminy Damasławek rozbudowana będzie kanalizacja sanitarna w miejscowości Turza oraz zostanie zakupione wyposażenie dla Stacji Uzdatniania Wody w Międzyzlesiu i Mokronosach.

Gmina Ceków-Kolonia otrzymała wsparcie z PROW na realizację projektu przebudowy sieci wodociągowej w miejscowości Szadek i Plevnia, wraz z budową łącznika sieci wodociągowej w miejscowości Plevnia i budową sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Plevnia, przebudową kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kamień oraz przebudową stacji uzdatniania wody w miejscowości Morawin. Na zdjęciu od lewej: poseł Andrzej Grzyb, wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski, wójt gminy Ceków-Kolonia Mariusz Chojnacki, skarbnik gminy Mariola Grzeszkiewicz oraz przewodniczący Rady Gminy Józef Majewski.

Fot.: UG Ceków-Kolonia

REALIZACJA PROW

Fot.: UG Czarnków

Gmina Czarnków otrzymała 997 281 złotych z PROW 2014–2020 na realizację zadania „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Białężyn”. Na zdjęciu od lewej: Krzysztof Paszyk – poseł na sejm RP, Krzysztof Grabowski – Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego, Bolesław Chwarścianek – Wójt Gminy Czarnków, Magdalena Mendyk – skarbnik gminy oraz Jarosław Maciejewski – wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.

— Podpisanie umowy na dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na kwotę 2 milionów złotych ma ogromne znaczenie dla rozwoju Gminy Damasławek. Największą inwestycją zaplanowaną na najbliższe lata jest właśnie rozbudowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Turza. Łącznie powstanie blisko 7 kilometrów sieci. Zadanie obejmuje również zakup agregatów prądotwórczych, które pozwolą zachować ciągłość w dostawach wody. Bez środków unijnych realizacja przedsięwzięcia nie byłaby możliwa. Szacowana wartość zadania to 4 miliony złotych — nie kryje zadowolenia Cyprian Piotr Wieczorek, Wójt Gminy Damasławek.

Dofinansowanie z PROW 2014–2020 uzyskały również gminy Czermin, Szczytniki, Chodów, Przedecz, Skulsk, Łądek, Brudzew, Łubowo, Ceków-Kolonia, Grzegorzew, Pyzdry, Grodziec, Tuliszków, Złotów, Koło, Kwilcz, Tarnówka, Grabów nad Prosną, Kawęczyn, Obrzycko, Stare Miasto, Golina, Miejska Górka, Zagórów, Zduny, Koźminek, Wysoka, Buk, Lipka, Rozdrażew, Czarnków oraz Strzałkowo, a także gminne zakłady gospodarki komunalnej w Środzie Wielkopolskiej, Wrześni, Dominowie, Skalmierzycach, Pobiedziskach i Siedlcu. Zakończenie wszystkich inwestycji zaplanowane jest do 2023 roku.

Fot.: UG Grzegorzew

Jednym z beneficjentów PROW 2014–2020, którzy inwestują w gospodarkę wodno-ściekową, jest gmina Grzegorzew w powiecie kolskim. Gmina pozyskała dofinansowanie w kwocie 2 milionów złotych. Na zdjęciu od lewej: wicemarszałek Krzysztof Grabowski, wójt Bożena Dominiak, radny Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Czesław Cieślak oraz skarbnik gminy Renata Dopierała.

Uczą, integrują i zachęcają do ekologii

„Realizacja działań edukacyjnych zwiększających lokalną tożsamość i świadomość ekologiczną oraz renowacja obiektu zabytkowego” to projekt grantowy autorstwa Stowarzyszenia „Solna Dolina”. Łączna wartość grantów przyznanych na obszarze działania LGD wyniosła 205 302 złote.

Fot. Stowarzyszenie „Przyjaciół Szkoły i Wsi”

Stowarzyszenie „Przyjaciół Szkoły i Wsi” postawiło na budowę eko-szklarni. Jej celem było pokazanie dzieciom i młodzieży, jak produkować zdrową ekologiczną żywność.

Artystycznie, edukacyjnie...

Wśród dofinansowanych zadań znalazły się inicjatywy edukacyjne związane z kultywowaniem lokalnej tożsamości, zwiększające świadomość ekologiczną i promocję odnawialnych źródeł energii oraz zadanie związane z renowacją obiektu zabytkowego. Pomysłodawcami grantów były stowarzyszenia działające na obszarze LGD, jednostki samorządu terytorialnego i ich instytucje, a także jedna z parafii.

Organizacje pozarządowe postawiły przede wszystkim na przedsięwzięcia o charakterze edukacyjnym i historycznym. Stowarzyszenie Wspomagające Rozwój Szkoły Podstawowej im. gen. Tadeusza Kutrzeby w Bierzwiennej Długiej „Nasza Szkoła” w gminie Kłodawa zorganizowało żywe lekcje historii, promujące miejsca pamięci i tradycje regionu. Stowarzyszenie „Rodzice na rzecz Miejsko-Strażackiej Młodzieżowej Orkiestry Dętej z Dąbia” wydało okolicznościową publikację pod nazwą „Dąbie wczoraj, Dąbie dziś”. Stowarzyszenie „Kłodawska Jedyńka” przygotowało z kolei wystawę pod hasłem „Od kałamarza do komputera – historia i tradycja edukacji w kłodawskiej Jedyńce”, natomiast

Gminny Ośrodek Kultury w Kłodawie zorganizował lekcje edukacyjne, piknik patriotyczny oraz przegląd piosenki patriotycznej.

Nie zabrakło inicjatyw o charakterze artystycznym, kulturalnym i integracyjnym. Stowarzyszenie „Aktywni razem”, z siedzibą w Głębokim w gminie Olszówka, zorganizowało międzypokoleniowe warsztaty kulinarne, a strażacy ochotnicy zadbali o rozwój muzyczny lokalnej społeczności: druhowie z OSP Olszówka zorganizowali warsztaty muzyki ludowej w Olszówce, a z OSP w Grzegorzewie dofinansowanie z projektu grantowego przeznaczyli na doposażenie lokalnej orkiestry dętej. Z kolei za sprawą Gminnego Ośrodka Kultury w Kłodawie zorganizowany został plener malarski, wraz z wystawą prac pod nazwą „Kopalnia barw – natura pędzlem malowana”. Ponadto, w ramach umowy grantowej, Parafia Świętej Rodziny w Przedczu wykorzystła pozyskane środki na renowację okien budynku zabytkowego kościoła.

...i ekologicznie w „Solnej Dolinie”

Ekogranty, czyli działania promujące ekologiczny styl życia, oparte między innymi na energii słonecznej, to kolejne inicjatywy zrealizowane na obszarze „Solnej Doliny”. Stowarzyszenie „Przyjaciół Szkoły i Wsi” z siedzibą w Wólce Czepowej w gminie Kłodawa postawiło na budowę ekoszklarni. Celem projektu było pokazanie, jak produkować zdrową, ekologiczną żywność, wykorzystując naturalne sposoby uprawy oraz energię słoneczną.

Z kolei Gmina Kłodawa zrealizowała projekt dotyczący odnawialnych źródeł energii pn. „Moje OZE – widzę, poznaję, rozumiem, promuję”, który miał charakter edukacyjny, związany z ekologią życia codziennego. Dzięki niemu na terenie gminy po raz pierwszy zainstalowano trzy parkowe lampy solarne, stanowiące przykład ekologicznego funkcjonowania urządzeń w przestrzeni publicznej.

W wyniku realizacji grantów przeprowadzono 3 szkolenia dla 70 uczestników oraz 15 różnorodnych działań edukacyjnych i promocyjnych, zwiększających lokalną tożsamość, w których udział wzięło ponad 4100 osób.

Wsparcie sołectw priorytetem dla Wielkopolski

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 ma duży wpływ na życie na wsi. Projekty wspierają różnorodne inicjatywy podejmowane w małych miejscowościach, które dotyczą działań związanych z budową dróg, gospodarką wodno-ściekową, budową świetlic, placów zabaw, skwerów czy ścieżek rowerowych.

Fot.: UMIG Swarzędz

Integracyjny plac sportowo-rekreacyjny w Kobylnicy w gminie Swarzędz uzyskał dofinansowanie do projektu w kwocie 310 tysięcy złotych z PROW 2014–2020.

Do tej pory Samorząd Województwa Wielkopolskiego przekazał środki unijne w łącznej kwocie 410 milionów złotych na rozwój obszarów wiejskich w naszym regionie, podpisując w sumie 1897 umów z beneficjentami. Znaczna część tych funduszy trafiła do najmniejszych miejscowości, w których tego typu przedsięwzięcia realizowane są po raz pierwszy.

— *Mimo że sołectwa nie należą do grona bezpośrednich beneficjentów PROW 2014–2020, to często, dzięki staraniom sołtysów oraz rad sołeckich, rodzą się pomysły na zadania, które skłaniają gminy do ubiegania się o fundusze zewnętrzne. Taka aktywna rola poszczególnych mieszkańców jest również gwarancją tego, że powstające przy wsparciu Unii Europejskiej obiekty będą faktycznie użytkowane, a ich budowa czy modernizacja wynika z realnych potrzeb lokalnych społeczności* — mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

PROW okiem sołtysa

Jak efekty wdrażania PROW 2014–2020 postrzegają mieszkańcy poszczególnych sołectw, finalni odbiorcy i użytkow-

nicy realizowanych przedsięwzięć? O wypowiedź na temat roli, jaką Program odgrywa dla wielkopolskich sołectw, poprosiliśmy wiceprzewodniczącego sejmiku województwa, a zarazem prezesa Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Wielkopolskiego oraz sołtysa wsi Rudna w powiecie złotowskim, Jarosława Maciejewskiego, a także sołtysów reprezentujących miejscowości zlokalizowane w różnych stronach naszego regionu.

Jarosław Maciejewski

Prezes Stowarzyszenia Sołtysów
Województwa Wielkopolskiego
Sołtys wsi Rudna, gm. Złotów

Kończy się czas perspektywy 2014–2020, czas realizacji PROW na obszarach wiejskich. Efekty realizacji pomysłów mieszkańców sołectw i samorządów lokalnych dostrzegamy niemal w każdej miejscowości Wielkopolski. Jako prezes Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Wiel-

kopolskiego, odwiedzając różne zakątki regionu, uczestnicząc w spotkaniach z sołtysami i radami sołeckimi, sły-
szałem, jak bardzo pomogły przeobrazić ich otoczenie
dedykowane programy. Zmieniły się boiska, skwery, place
zabaw, sale wiejskie, a także systemy zaopatrzenia w wodę.
Wybudowano sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków,
również tak ważne dla mieszkańców wsi lokalne drogi.

PROW, zgodnie z założeniami dyrektyw unijnych, ma za
zadanie pobudzić lokalną społeczność do działania i reali-
zować ich oczekiwania. Nadano temu nazwę RLKS – Roz-
wój Lokalny Kierowany przez Społeczność. W tym obszarze
Wielkopolska odniosła ogromny sukces, angażując lokalne
środowiska w urzeczywistnianie konkretnych projektów,
wpisujących się w ten Program. Dziś możemy powiedzieć,
że to właśnie jest cechą szczególną społeczeństwa obywa-
telskiego, które formułuje swoje oczekiwania, współuczest-
niczy w ich realizacji i przyjmuje część odpowiedzialności
za powodzenie wykonanego projektu, a więc korzysta
z jego efektów i potrafi dalej rozwijać takie zadanie.

Mieszkańcy obszarów wiejskich liczą na kontynuację reali-
zacji Programu w nowej perspektywie, co jeszcze bardziej
wzmocni potencjał wielkopolskiej wsi.

Elżbieta Piętysek

Sołtys wsi Lipia Góra, gm. Szamocin

Przy dofinansowaniu z PROW 2014–
2020 w Lipiej Górze, w 2017 roku,
zmodernizowane zostało boisko
wiejskie. Od tego czasu służy mieszk-
ańcom dwóch miejscowości –
Lipia Góra i Sokolec. Projekt przebu-
dowy obejmował wykonanie nowej płyty boiska do piłki
nożnej, z nawierzchnią z trawy naturalnej o wymiarach
94 x 50 m, oraz montażu siatki na krety. Zakupiono tak-
że bramki i urządzenia do łapania piłek, tzw. piłkochwyty.
Koszt budowy wyniósł ponad 111 tysięcy złotych. Odno-
wione boisko jest miejscem skupiającym przede wszystkim
dzieci i młodzież. Codziennie odbywają się na nim treningi
piłki nożnej, organizowane są również turnieje i rozgrywki
piłkarskie.

Boisko znajduje się w strefie rekreacyjnej wsi, obok domu
kultury z letnią sceną, w pobliżu placu zabaw. Latem or-
ganizowane są tu festyny i spotkania integracyjne, odby-
wają się też dożynki gminne oraz kiermasze sztuki ludowej
i rękodzieła. Ponadto na boisku realizowane są projekty
z dofinansowaniem z innych źródeł, np. IV Festiwal Trady-
cyjnej Kuchni Wielkopolskiej. O stan boiska dba sołectwo,
LZS „Aurora” i druhowie miejscowej jednostki OSP. W tym

roku, z funduszu sołeckiego, zaplanowaliśmy zakupić pom-
pę głębinową do nawadniania i odwadniania nawierzchni
boiska.

Jarosław Brzeziński

Sołtys wsi Kruszki, gm. Łobżenica

Wsparcie z Programu Rozwoju
Obszarów Wiejskich na lata 2014–
2020 umożliwiło mieszkańcom
miejscowości Kruszki korzystanie
z przebudowanej drogi gminnej.
Nie sposób sobie teraz wyobrazić,
jak wyglądałaby nasza miejsco-
wość bez tej inwestycji. Osobom nie korzystającym wcze-
śniej z tej drogi trudno wytłumaczyć, jak bardzo jej remont
zmienił jakość naszego życia. Nagle, po oddaniu drogi do
użytkowania, wraz z jej bliźniaczą siostrą, drogą Kruszki —
Kijaszkowo, którą zrealizował we współpracy powiat pil-
ski, staliśmy się miejscowością często odwiedzaną rów-
nież przez rowerzystów. Z efektów wykonanego projektu
korzystają nie tylko mieszkańcy, ale i osoby z całej gminy,
a nawet przejezdne. Cała społeczność sołectwa Kruszki
czekała na tę drogę wiele lat. Rozumieliśmy, że bez po-
mocy finansowej z zewnątrz, Gmina nigdy nie mogłaby
zrealizować tej inwestycji w takiej formie, jak to wygląda
teraz. Ogromnie cieszy nas, że pozyskane środki z Progra-
mu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 wpłynęły na
jakość naszego życia. Inwestycja pn. „Przebudowa drogi
gminnej 129047P Łobżenica — Kruszki” służy całej lokal-
nej społeczności, za co dziękujemy!

Michał Wojciechowski

*Sołtys wsi Budy Liskowskie II,
gm. Lisków*

Dzięki zamontowanemu w naszym
sołectwie oświetleniu, mieszkań-
cy czują się bezpieczniej i pewniej,
zwłaszcza dzieci szkolne, które mu-
szą dotrzeć na przystanek w porze
zimowej, gdy jeszcze jest ciemno.
Oświetlenie, zainstalowane dzięki dofinansowaniu z PROW
2014–2020, jest nie tylko nowoczesne i estetyczne, ale
podnosi jakość życia osób zamieszkałych w naszej miej-
scowości. Nowe latarnie rozświetlają skrzyżowania, przez
co zwiększają bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Dobór
miejsc ustawienia lamp hybrydowych nie był przypadko-
wy. Wybrane zostały lokalizacje, gdzie dostęp do standar-
dowej sieci energetycznej jest mocno utrudniony, a w nie-
jednym przypadku był wręcz niemożliwy.

REALIZACJA PROW

Wieczorny spacer z rodziną wzdłuż malowniczych pól jest teraz nie tylko bezpieczny, ale i przyjemny. Cieszy fakt, że wykorzystanie unijnych funduszy na taką inwestycję, która służyć będzie latami nam i pewnie następnemu pokoleniu, stało się możliwe. Lampy hybrydowe są ekologiczne, bo w pełni wykorzystują siły natury – wyposażone są w panele słoneczne oraz turbiny wiatrowe. Zasilanie energią słoneczną i wiatrową pozwala uzyskać dostęp do całkowicie bezpłatnej i czystej ekologicznie energii odnawialnej.

Fot.: UG Lisków

W sołectwie Budy Liskowskie II w gminie Lisków (powiat kaliski), dzięki dofinansowaniu z PROW 2014–2020, powstało nowoczesne oświetlenie, wykorzystujące do swojej pracy energię odnawialną.

Jan Rafalski

Sołtys wsi Granowiec, gm. Sośńie

PROW 2014–2020 przynosi korzyści całej Polsce, ale chciałbym się skupić na swojej miejscowości, którą jest Granowiec. Tu mieszkam i funkcjonuję na co dzień. Dzięki środkom unijnym, w mojej miejscowości przede wszystkim zauważalnie poprawił się standard życia. Granowiec często i skutecznie korzystał z projektów unijnych, a inwestycja pn. „Przebudowa i rozbudowa świetlicy wiejskiej w m. Granowiec – etap II” umożliwiła nam wyremontowanie i wyposażenie lokalnej sali spotkań. W miejscu starego, niszczonego budynku powstał praktycznie nowy obiekt. Budynek świetlicy w Granowcu był w złym stanie technicznym, który znacząco odbiegał od dzisiejszych standardów. Ubytki w dachu, wilgoć w pomieszczeniach czy przestarzała instalacja grzewcza spowodowały, że nadawał się wyłącznie do rozbioru. Prace budowlane zakończyły się w połowie maja 2020 roku, a po odbiorach technicznych nowa infrastruktura jest gotowa do użytku. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 1 238 783,31 złote, a dofinansowanie 500 tysięcy złotych.

Dla Granowca nowa świetlica jest przykładem, jak bardzo mieszkańcom potrzebna jest infrastruktura edukacyjno-kulturalna. Nie mam wątpliwości, że ten obiekt będzie tętnił życiem.

Małgorzata Wiśniewska

Sołtys wsi Łekno, gm. Wągrowiec

W sołectwie Łekno, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, wybudowano drogę na odcinku Łekno — Rąbczyn oraz powstało targowisko „Mój Rynek”. Obie inwestycje doskonale

wpisały się w potrzeby mieszkańców naszego sołectwa.

Droga gminna na odcinku Łekno — Rąbczyn była w bardzo złym stanie technicznym. Często zdarzały się kolizje i wypadki, a ruch był wzmógłony, bo droga prowadziła do pobliskiej szkoły. Jej remont poprawił bezpieczeństwo podróżnych i pozytywnie wpłynął na komfort jazdy, zwiększając jakość życia.

Z kolei powstanie w Łeknie targowiska sprawiło, że lokalni rolnicy, sadownicy, rzemieślnicy i ludowi twórcy mają miejsce do sprzedaży swoich produktów. Żeby się o tym przekonać, zapraszamy od godziny 7.30 w każdą sobotę. Można u nas kupić prawdziwy wiejski chleb, przetwory regionalne, ekologiczne warzywa i owoce oraz rękodzieło, np. serwetki czy plecionki. Targowisko cieszy się zainteresowaniem również wśród mieszkańców sąsiednich wsi, którzy regularnie nas odwiedzają – zarówno jako sprzedający, jak i odwiedzający.

Grażyna Orpińska

sołtys wsi Kobylnica, gmina Swarzędz

Gmina Swarzędz wniosła o dofinansowanie budowy integracyjnego placu sportowo-rekreacyjnego w Kobylnicy złożyła w kwietniu 2017 roku za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Trakt Piastów”.

8 grudnia 2017 roku, w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu, Burmistrz Miasta i Gminy Swarzędz, pan Marian Szkudlarek, podpisał umowę na dofinansowanie projektu w kwocie 310 tysięcy złotych. Dofinansowanie naszej inwestycji sprawiło, że powstało długo wyczekiwane i wymarzone miejsce spotkań dla naszych małych i dużych mieszkańców. Koszt całego obiektu to kwota 590 tysięcy złotych. 1 września 2018 roku kompleksowy plac sportowo-rekre-

acyjny został oficjalnie otwarty i służy całej społeczności. Na placu znajdują się: plenerowa scena, wiata biesiadna, wiata ogniskowa wyposażona w stoły i ławki, plac zabaw dla dzieci, siłownia zewnętrzna i mała architektura. Cały obiekt położony jest wśród zieleni, ze ścieżkami spacerowymi i ławeczkami do odpoczynku.

Elżbieta Kaczmarek

sołtys wsi Grońsko, gm. Lwówek

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 realizowany będzie projekt dotyczący poprawy bazy kulturowej poprzez termomodernizację świetlicy wiejskiej w Grońsku i Komorowicach.

Na szczególną uwagę zasługuje świetlica w Grońsku. Budynek, jako jedyny w naszym regionie, w całości zbudowany jest z drewna i ma swoją wieloletnią tradycję. Dla naszej społeczności to miejsce szczególnie ważne, pełniące wiele funkcji – edukacyjną, kulturalną i rozrywkową. Każdego roku organizujemy tutaj wiele imprez cyklicznych, które integrują mieszkańców. Świetlica pozwala na rozwój pasji i zainteresowań osób w każdym wieku, a powołane do życia koło gospodyń wiejskich organizuje w niej zajęcia kulinarne, rękodzieła i robótek ręcznych. Staramy się też pozyskiwać środki z różnych projektów, aby zachować oryginalny wygląd świetlicy. W poprzednich latach korzystaliśmy z programu „Pięknieje Wielkopolska Wieś”. Teraz, dzięki PROW, w planach są prace związane z ociepleniem budynku oraz wymianą okien.

Ważna pomoc dla sołectw z budżetu województwa

Warto podkreślić, że sołectwa w naszym regionie mogą co roku liczyć na wsparcie pochodzące ze środków własnych województwa wielkopolskiego i wykazują bardzo dużą aktywność w staraniach o pozyskanie funduszy na realizację zadań w swoich miejscowościach. W budżecie województwa na rok 2020 zaplanowano kwotę 3,25 miliona złotych na projekty zakwalifikowane do dofinansowania w ramach konkursu „Pięknieje Wielkopolska Wieś”, objętego programem Wielkopolska Odnowa Wsi. Fundusze umożliwiają realizację 124 inicjatyw, polegających m.in. na remoncie świetlic, zagospodarowaniu centrów wsi, powstaniu placów zabaw, siłowni pod chmurką, wiat rekreacyjnych czy boisk.

W lipcu 2020 roku wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał umowy z przedstawicielami wielkopolskich gmin w sprawie dofinansowania tych zadań. 23 lipca 2020 roku rozstrzygnięto z kolei kolejny konkurs, organizowany w ramach tego samego programu, zatytułowany „Nasza wieś naszą wspólną sprawą”. W tym przypadku do podziału była pula 350 tysięcy złotych, a o środki mogły starać się organizacje pozarządowe. Wsparcie przyznane zostało na realizację 39 zadań publicznych. Do programu Wielkopolska Odnowa Wsi przystąpiło już 2158 sołectw z terenu 190 gmin. Rokrocznie, w ramach programu, organizowane są również konkursy „Odnowa wsi szansą dla aktywnych sołectw” oraz „Aktywna wieś wielkopolska”.

Wnętrze przebudowanej i rozbudowanej świetlicy wiejskiej w Granowcu w gminie Sośnie w powiecie ostrowskim. Projekt został dofinansowany z PROW 2014–2020 na kwotę 500 tysięcy złotych.

Fot.: UG Sośnie

Partnerzy KSOW aktywnie działają w regionie

Ponad 800 tysięcy złotych może trafić do partnerów KSOW z Wielkopolski w 2020 roku. Pieniądze zostaną wykorzystane na zadania nieinwestycyjne, przyczyniające się do poprawy wiedzy i aktywności mieszkańców wsi w naszym regionie.

Fot.: LGD „Wielkopolska z Wyobraźnią”

Jedną z atrakcji wyjazdu studyjnego przedstawicieli Stowarzyszenia „Wielkopolska z Wyobraźnią” była wizyta na stacji Bieszczadzkiej Drezyn Rowerowych – najlepszego produktu turystycznego roku 2015 w Polsce.

10 września 2020 roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego opublikował zaktualizowaną listę operacji partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, które będą realizowane w 2020 roku w ramach dwuletniego planu operacyjnego KSOW. Pula środków została podzielona na sześć działań, w ramach których partnerzy zgłaszali swoje projekty.

— *Rosnące z roku na rok zaangażowanie partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w realizację zadań i starania, aby na te przedsięwzięcia pozyskać środki zewnętrzne z Unii Europejskiej, spowodowało, że w 2020 roku pula środków do dyspozycji została zwiększona o ponad 200 tysięcy złotych w stosunku do roku 2019. W kolejnych dwóch latach planujemy przeznaczyć na ten cel jeszcze większe fundusze, licząc, że sytuacja epidemiczna w kraju nie ograniczy możliwości podejmowania inicjatyw przez partnerów KSOW* — mówi Krzysztof Grabowski, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego.

Zrywanie kaczora i wielka gonitwa

Wśród projektów wyłonionych do realizacji znalazło się zadanie Wielkopolskiej Izby Rolniczej pod nazwą „Rekreacja konna – tradycja i współczesność”. Impreza została zorganizowana w Parku Wiejskim im. Rodziny Szembeków w Wysocku Wielkim. Głównym punktem wydarzenia był turniej zrywania kaczora. Należy wspomnieć, że ta dyscyplina

jeździecka jest bardzo popularna na terenie południowej Wielkopolski, a jej tradycje sięgają ponad 200 lat.

Tegoroczne zawody zostały rozegrane w czterech kategoriach. Na początek w szranki stanęli najmłodsi uczestnicy na kucach. Najlepszą w tych zawodach okazała się Tatiana Stefańska. W kolejnej kategorii, w której zwyciężyła Ida Marek, zaprezentowali się jeźdźcy na małych koniach. W ostatniej grupie, juniorskiej, na dużych koniach rywalizowali amatorscy dżokeje do 18 roku życia, i tutaj wygrał Adam Dolata. Do seniorskiego „zrywania kaczora” przystąpiło 15 uczestników. Królem rywalizacji został Karol Królak, a wicekrólem Adam Bizan. Oprócz turniejowych zmagania, rozegrany został konkurs pod nazwą Wielka Gonitwa, który wygrał Robert Bednarek. Drugi czas osiągnęła Angelika Gruszczyńska, a trzeci był Krystian Kulas. Uczestnicy konkursów otrzymali pamiątkowe kotyliony i dyplomy, a laureaci dodatkowo nagrody rzeczowe oraz puchary.

Zawody jeździeckie to dobra okazja do promocji sportów hippicznych oraz przedstawienia oferty ośrodków jeździeckich i gospodarstw agroturystycznych, oferujących różne formy turystyki konnej. Podczas zawodów zorganizowana została także wystawa, na którą złożyły się pamiątki związane z turniejami zrywania kaczora oraz dorobkiem hodowców koni i właścicieli gospodarstw agroturystycznych z regionu.

W Bieszczady po doświadczenia

Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią”, w ramach projektu „Współpraca międzyterytorialna LGD impulsem rozwoju”, zorganizowało wyjazd studyjny na obszar działalności grupy partnerskiej Zielone Bieszczady. Podczas tego pobytu uczestnicy poszerzyli wiedzę w zakresie funkcjonowania lokalnego partnerstwa. Wybór miejsca wyjazdu nie był przypadkowy, gdyż Fundacja Bieszczadzka stanowi wzorcowy przykład współpracy lokalnej, która nie tylko animuje lokalną społeczność, ale gospodarczo wykorzystuje wdrożone wcześniej projekty. Ta podkarpacka LGD stworzyła Biuro EkoPodróży „Zielony Rower”, jest operatorem programu „Działaj Lokalnie”, a także realizuje projekt „Ekomuzea Karpackie – Partnerstwo dla Ekorozwoju”.

Uczestnicy wyjazdu odwiedzili Bieszczadzką Szkołę Rzemiosła, w której mogli skorzystać z oferty dostępnych tam

tradycyjnych zajęć. W tym miejscu dba się o tzw. ginące zawody, stawiając na ich promocję i edukację odwiedzających. W pochodzącej z początku XX wieku szkole w Uhercach Mineralnych można samodzielnie utoczyć garnek, własnoręcznie napisać pozdrowienia według zasad przedwojennej kaligrafii, a ponadto nauczyć się wypiekać w wiejskim piecu tradycyjne proziaki. Ciekawym punktem wyjazdu była stacja Bieszczadzkich Drezyn Rowerowych – trasy wycieczkowej, uhonorowanej w 2015 roku tytułem najlepszego polskiego produktu turystycznego. Uczestnicy udali się na krótką przejażdżkę „kolejowymi rowerami”, na jednej z ogólnodostępnych linii. W programie wyjazdu znalazła się również wizyta w browarze rzemieślniczym Bieszczadzka Wytwórnia Piwa „Ursa Maior” w Uhercach Mineralnych, stanowiącym przykład małego przetwórstwa lokalnego.

W Tatrach z rękodziełem

Innym projektem, zrealizowanym w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w 2020 roku przez Stowarzyszenie „Wielkopolska z wyobraźnią”, był udział w XI Europejskich Targach Produktów Regionalnych w Zakopanem. Do stolicy Tatr udała się z Wielkopolski grupa twórców ludowych, przedstawiciele kół gospodyń wiejskich, zespołów folklo-

Fot.: IGD „Wielkopolska z Wyobraźnią”

Stoisko z wielkopolskim rękodziełem na targach w Zakopanem zaprezentowało Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią”. Na zdjęciu zespół „Kalina” z Nowej Wsi w gminie Rozdrażew.

rystycznych oraz producentów produktów regionalnych z terenu powiatów krotoszyńskiego i gostyńskiego. Do dyspozycji uczestników targów były 4 strefy: gastronomiczna, kosmetyczna, rolno-spożywcza i rękodzieła.

W ostatniej z tych stref uczestnicy Europejskich Targów Produktów Regionalnych mogli zapoznać się z rękodziełem wytworzonym w sposób nieprzemysłowy, posiadającym walory artystyczne, najczęściej zawierającym motywy typowe dla kultury, w której zostały wykonane. To właśnie tutaj swoje stoisko przygotowało Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią”, prezentujące wyroby słomkarskie państwa Barańczaków z Trzemeszna w gminie Rozdrażew oraz kwiaty i inne ozdoby z bibuły, wykonywane przez panią Halinę Wałęsę, wiceprzewodniczącą KGW z Nowej Wsi w gminie Rozdrażew.

Odwiedzający stoisko mogli poznać też mało już popularny wielkopolski haft snutkowy, nazywany również snutką golińską. Zaprezentowano go jako jeden z wyrobów hafciarskich, wykonywanych przez panie Jolantę Poczotę z Rozdrażewa oraz Ewę Marszałek z Nowej Wsi. Uwagę odwiedzających wzbudzały także ozdoby na szydełku pani Danuty Panek z KGW Rozdrażewek. Mimo że stoisko miało charakter rękodzielniczy, udało się zaprezentować również miody z pasieki w Grębowie.

Udział w targach był dla uczestników doskonałą okazją do wymiany doświadczeń z potencjalnymi klientami oraz producentami, którzy profesjonalnie zajmują się twórczością regionalną.

Fot.: WIR Poznań

Głównym punktem imprezy hippicznej, zorganizowanej przez Wielkopolską Izbę Rolniczą, był turniej zrywania kaczora – dyscyplina jeździecka, której tradycje sięgają ponad 200 lat.

Zupa korbolowa

Zupa dyniowa, w Wielkopolsce zwana również korbolową, ma naprawdę bogatą historię. W przeszłości uznawana była w naszym regionie za danie dla gawiedzi, drobnych handlarzy oraz ubogich mieszkańców kamienic.

Składniki:

- dynia – 500 g
- czosnek – 5 ząbków
- mleko – 1 litr (3,2%)
- natka pietruszki
- estragon otarty
- kolendra
- majeranek
- ziele angielskie
- pieprz czarny – ziarnisty i mielony
- pieprz biały
- sól
- masło do smażenia
- chleb – około pół bochenka do przygotowania grzank, najlepiej ciemny i ziarnisty
- pestki dyni – 20–30 g

Sposób przygotowania:

Dynię kroimy w kostkę i wrzucamy do garnka. Zalewamy szklanką wody (nie musi być przegotowana) i gotujemy pod przykryciem na średnim ogniu przez około pół godziny, co jakiś czas mieszając. Po ugotowaniu dynię odsączamy i przekładamy do innego naczynia w celu schłodzenia.

Szatkuje czosnek na małe kawałki i razem z dynią wrzucamy do garnka. Za pomocą blendera ucieramy wszystko na puree. Dodajemy mleko, ziele angielskie, sól oraz kolendrę. Pamiętajmy, żeby soli była co najmniej 1 łyżeczka. Po dwóch minutach gotowania dodajemy pieprz oraz estragon i majeranek. Gotujemy całość przez 5–6 minut, ciągle mieszając i uważając przy tym, aby mleko nie wykipiało, ani się „nie spaliło”.

Gdy już smaki się przegryzą, zupę odstawiamy z ognia do lekkiego przestudzenia. W tym czasie, na patelni, przygotowujemy grzanki oraz prażone pestki dyni. Na koniec rozlewamy zupę do misek, dekorujemy natką pietruszki, grzankami i prażonymi ziarnami dyni. Smacznego!

**Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego**

al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl

www.wielkopolskie.ksow.pl | www.dprow.umww.pl

Publikacja bezpłatna

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Institucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.